

Ons Ja op Gods Aanbod Exodus 19.2-8

Rev Dr Jos M. Strengholt

Arnhem-Nijmegen 2020

Wanneer kinderen hun middelbareschooldiploma halen,
of wanneer een bedrijf een groot contract tekent,
wanneer mensen in het gemeentehuis of in de kerk ‘ja’ tegen elkaar zeggen...

...dan zijn er enkele overeenkomsten. Er zijn overeenkomsten in die zeer symbolische momenten. Naast dat tegenwoordige de camera's van de mobiele telefoons overal aanwezig zijn.

Die momenten vormen het begin van een nieuwe fase in het leven. En ze beginnen met slechts een woord, een handtekening, iets dat op zichzelf nogal onbeduidend is.

Maar met blijvende gevolgen.

De paar woorden die we uit Exodus 19 hebben gehoord — in totaal acht verzen — zijn ook niet erg indrukwekkend. God sprak minder dan 30 seconden. En Israël antwoordde in 2 seconden.

Luister naar deze woorden alsof u daar stond met het volk Israël, luisterend naar de woorden van Mozes:

“Gij hebt gezien wat Ik de Egyptenaren aangedaan heb, hoe Ik u op arendsvleugelen gedragen en u tot Mij gebracht heb. Nu dan, indien gij aandachtig naar Mijn stem luistert en Mijn verbond bewaart, dan zult gij uit alle volken Mijn persoonlijk eigendom zijn, want de ganse aarde behoort Mij toe; en gij zult Mij een koninkrijk van priesters en een heilig volk zijn.”

Het volk antwoordde met hun handtekening, hun ja. Zij zeiden alleen: “Alles wat de HEERE gesproken heeft, zullen wij doen.” In het Hebreeuws slechts vijf woorden.

Dat was alles. En toch is dit het centrale moment in de geschiedenis van het volk van God.

Dit was het moment waarop beide partijen een verbond ondertekenden.

Door ons geloof in Jezus Christus, de meest ware Israëliet die ooit bestond, zijn wij verbonden met dit plechtige moment aan de voet van de berg Sinaï. Dit is ook ons verbond met God.

Zeker, door Jezus is dit verbond vernieuwd en voor ons verheven tot een veel hoger, veel beter niveau. Maar God is dezelfde. En wij behoren tot hetzelfde volk.

Wanneer God zijn verbond aan Israël aanbiedt, ontmoeten wij de Vader van Jezus Christus, wiens relatie met ons alleen maar in overeenstemming kan zijn met zijn onveranderlijke karakter.

Hij is dezelfde, Degene die tot Mozes sprak en Degene tot wie wij bidden.

1. Verlost uit Egypte

De eerste dingen die God tot Mozes zegt, en die Mozes aan het volk moet doorgeven, zijn: “Gij hebt gezien wat Ik de Egyptenaren aangedaan heb, hoe Ik u op arendsvleugelen gedragen en u tot Mij gebracht heb.”

Gods verbondsrelatie met ons begint met de herinnering aan Gods goedheid voor ons.

Hij heeft met Egypte afgerekend, Hij droeg ons, Hij bracht ons dicht bij Zichzelf.

De apostel Paulus zou deze woorden op ons toepassen. In 1 Korinthe 10 beschrijft hij hoe al deze dingen die Israël overkwamen, gebeurden als voorbeelden voor de gelovigen in Korinthe, en werden opgeschreven tot waarschuwing voor hen en voor ons.

Hoe kan dat? Hoe kunnen wij leren van de ervaringen van andere mensen van lang geleden? Wel, hier is wat ons met hen verbindt: Paulus zegt: “zij dronken uit een geestelijke steenrots, en die rots was Christus.”

God was door Christus dichtbij Zijn volk, zoals Hij dicht bij ons is. We zijn één volk.

Daarom kan Paulus hun doortocht door de Rode Zee vergelijken met onze doop, en hun manna in de woestijn en hun drinken van het water dat uit een rots vloeide, met onze eucharistie.

Wij als volk van God zijn door Gods genade uit Egypte gehaald — het beeld, het symbool van zonde en van ver verwijderd zijn van God.

En God droeg de Israëlieten “op arendsvleugelen”. Hij bracht hen op wonderlijke wijze naar de berg Sinaï — door de Rode Zee heen.

Dat wonder van Israëls verlossing begon met het eten van het paaslam, toen Egypte gestraft werd maar Israël veilig bleef.

Wij vierden tijdens het paasfeest, Pasen, hoe Jezus ons Lam is. Het was God die in zijn genade het initiatief nam om zijn Zoon te zenden, niet om ons te veroordelen maar om ons te redden.

En Hij blijft ons dragen als op arendsvleugelen. Waar zouden wij zijn zonder Hem!

Hij is met u, dag in dag uit. Nacht en dag. Elk moment.

Door Jezus Christus heeft God u tot Zichzelf gebracht. U bent met God verzoend.

Hij is uw Vader. U bent zijn kind.

Gods genade gaat aan alles vooraf. Israël had niets gedaan om God te behagen. Maar Hij verlost hen uit Egypte.

Het enige wat de Israëlieten moesten doen, was geloof hebben in de woorden van Mozes en doen wat hij zei. Zij geloofden, ze deden wat Mozes zei, en God redde hen.

Zoals christenen die geloven in Jezus Christus, in God de Vader, in de troostende Geest, en die doen wat de Heere van hen vraagt, genieten vele weldaden van Gods goedheid.

Alleen al het besef van Gods aanwezigheid — de aanwezigheid van vergeving, van liefde, van goedheid — is zo troostrijk en bemoedigend.

2. Verlost om te gehoorzamen

Geloof wil zich uiten in daden. En door Mozes houdt God ons zijn verwachting van gedrag voor dat past bij de verlossing.

Mensen die uit Egypte verlost zijn, leven niet langer volgens de wetten van Egypte.

“Indien u zult luisteren, ja luisteren naar Mijn stem en Mijn verbond bewaart, dan...” Zo zegt de Hebreeuwse Bijbel het. Zij herhaalt poëtisch het woord ‘luisteren’ om het belang ervan te benadrukken.

God belooft grote zegeningen aan zijn volk als zij naar zijn stem luisteren.

Dit is hetzelfde ‘luisteren’ dat u tegen uw kind zegt: “nu luister je naar mij!” Het betekent: doe het.

Het is hetzelfde ‘luisteren’ als wanneer God ‘naar onze gebeden luistert’. Zijn luisteren naar ons is verlossend. Hij handelt omwille van ons.

En als wij naar God luisteren, worden wij actief. Wij doen iets.

Israël is uit Egypte verlost. Door geloof zijn zij vergeven, door God bevrijd, maar er moet nog veel gebeuren.

Zij moeten luisteren. Hun levensstijl moet veranderen. Hun hart moet gereinigd worden van de afgoden die daarin wonen. Na 400 jaar in Egypte leeft Egypte nog steeds in hun hart — logisch.

Maar zelfs als onvolmaakte mensen konden zij slechts één antwoord geven op Gods fantastische verbondsaanbod: het omarmen.

Het enige wat God had gezegd was: “luister naar Mijn stem en onderhoud Mijn verbond.”

“Alles wat de HEERE gesproken heeft, zullen wij doen.”

Maar het eigenaardige is, zij wisten nog niet eens wat God van hen zou vragen. Hij had nog niets gezegd. Hij had zijn wetten nog niet gegeven.

Er zit iets moois in dit antwoord van Israël. God had hen verlost, zij hadden iets van zijn goedheid gezien, en zij hadden prachtige beloften voor hun toekomst gehoord.

Wat anders konden zij daarop zeggen dan: “Alles wat de HEERE gesproken heeft, zullen wij doen.”

Zij vertrouwden op God.

Zij hadden iets van zijn schoonheid gezien. Zij wisten dat Gods wetten goed zouden zijn.

Maar hun woorden klinken een beetje als de optimistische woorden van Petrus, veel later:

“Heere, ik zal U nooit verloochenen.”

Israël had volkomen gelijk om gehoorzaamheid te beloven. God is het waard. Hij zal nooit iets van ons vragen dat niet goed voor ons is.

Maar Israël was wel erg optimistisch over hun eigen hart.

U weet wat zij deden terwijl Mozes op de berg Sinaï was. God gaf hem de Tien Geboden, allerlei wetten, en God toonde Mozes hoe hij de tabernakel moest bouwen.

En wat deed Israël intussen?

Zij maakten voor zichzelf een afgod. Een gouden beeld van een koe. Dat was de Egyptische god Apis.

Apis werd beschouwd als de zoon van de hemelgod Hathor, en de verering van die koe Apis was een belangrijk onderdeel van de dienst aan die hemelgod Hathor.

Dachten die Israëlieten, wachtend aan de voet van de berg waar donder en bliksem overweldigend waren, werkelijk dat zij God dienden door dit gouden kalf te aanbidden?

Egypte leefde nog steeds in hun hart, en het eerste wat zij van Mozes moesten leren was: maak geen beelden van God.

Leven met God is altijd een proces van leren gehoorzamen, en wat dit betreft had Israël nog een lange weg te gaan. Het probleem lag niet aan Gods kant; wij zijn het probleem.

Maar God heeft zijn verbond met zijn volk naar een veel beter niveau verheven. Het lijkt erop dat wij eenvoudigweg niet in staat zijn om voortdurend te luisteren en te gehoorzamen, dus wat belofde God aan Israël?

Dat Hij zijn wetten in hun hart zou leggen. Dat Hij dat hart vol vuile Egyptische goden zou veranderen en vervullen met zijn Heilige Geest.

Wanneer deed God dat?

Ja, met Pinksteren. Pinksteren is het feest dat gevierd wordt op de dag van de derde maand, 50 dagen na Pasen. En dat was precies de dag waarop God zijn verbond met Israël sloot in Exodus 19, 50 dagen na hun paasfeest.

Met Pinksteren gaf God ons zijn nieuwe verbond, dat in werkelijkheid een machtige vernieuwing van het oude verbond is. Het is veel beter, omdat God Zelf ons helpt om ons deel van het verbond te vervullen.

God is niet veranderd. Hij veranderde óns! Door ons zijn Geest te geven. Zodat wij samen met Israël kunnen zeggen: “Alles wat de HEERE gesproken heeft, zullen wij doen.”

Maar wij zeggen dat met duizenden jaren aan geleerde lessen over onze eigen menselijke zwakheid. Als familie, als Gods volk hebben wij zoveel hoogte- en dieptepunten meegemaakt.

Wij weten dat zelfs met God in ons midden, met Hem aanwezig in het hart van ons bestaan, wij nog vaak struikelen. Maar God zij dank, Hij houdt onze hand vast. Hij leeft in ons om ons te helpen voor Hem te leven.

3. Gehoorzamen met een reden

Wij hebben goede redenen om gemotiveerd te zijn onze Heere te gehoorzamen. Hij schonk ons eeuwige zaligheid. Hij vernieuwde ons. Hij ondersteunt ons elke dag.

Vanaf het begin deed God drie geweldige beloften.

“Gij zult Mijn persoonlijk eigendom zijn.”

“Gij zult een priesterlijk koninkrijk zijn.”

“Gij zult een heilig volk zijn.”

Door God als zijn schat bezeten te worden, dat is wonderlijk! Dat bent u. U bent van Hem en wanneer Hij naar u kijkt, ziet Hij een schat. Iets waar Hij zeer zorgvuldig mee omgaat.

Als u iets van grote waarde bezit, zorgt u ervoor dat alles ermee in orde is. Het zal niet verloren gaan, het zal niet vuil worden, het zal een veilige plaats in uw huis hebben.

U toont het met trots aan anderen.

Zo ziet God u. Dit zou ons zeer, zeer dankbaar en tevreden moeten maken.

Onder alle volken van de wereld zijn wij Gods persoonlijk eigendom. Dat is zeer exclusief.

En voordat u nu negatieve gevoelens krijgt over deze exclusieve relatie met God, let erop dat God onmiddellijk zegt dat de hele wereld van Hem is.

Alle volken behoren God toe, maar wij zijn zijn bijzondere volk. Waarom? Wel...

Vervolgens zegt God dat wij een priesterlijk koninkrijk zijn. Dat is geen volk met een paar priesters, of een kerk met enkele priesters. Het betekent dat wij als volk van God tezamen priesterlijk zijn.

Wat doet een priester? Hij leidt mensen tot aanbidding. Hij brengt mensen en God samen.

Dus wat doet een koninkrijk van priesters, een priesterlijk koninkrijk? Het brengt buitenstaanders tot aanbidding van God. Het brengt God en andere volken samen.

Vanaf het begin van zijn verbond met zijn volk was het Gods verlangen dat dit volk de rest van de wereld in dezelfde exclusieve relatie met Hem zou brengen.

God heeft alle mensen lief en wil dat alle mensen behouden worden.

Wij kunnen een priesterlijk volk zijn als wij ook een heilig volk zijn. Als wij Gods karakter weerspiegelen. Als wij naar zijn stem luisteren.

Wat een fantastisch verbond hebben wij met God. Als wij naar zijn stem luisteren, behandelt Hij ons als zijn schat, en gebruikt Hij ons om een zegen voor de wereld te zijn.

Wij zijn één volk van God, samen met die Israëlieten aan de voet van de berg Sinaï.

Het belangrijkste verschil: Jezus Christus is gekomen en heeft ons zijn Heilige Geest gegeven. Om ons te helpen God te gehoorzamen.

Conclusie

De apostel Petrus gebruikte in zijn eerste brief deze woorden uit Israëls verbond met God om te beschrijven hoe wij als volgelingen van Jezus Christus moeten leven:

“Gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterschap, een heilig volk, een volk Gode ten eigendom.”

Waarom?

“Opdat gij zoudt verkondigen de deugden van Hem, die u uit de duisternis geroepen heeft tot zijn wonderbaar licht.”

Samen met Israël zijn wij door de Rode Zee van onze doop gegaan. Samen met Israël leven wij in de woestijn van het leven, maar God voedt ons met brood en wijn, met de rots die altijd bij ons is, Jezus Christus.

Hij heeft ons samen uitgekozen om voor Hem te leven en Hem bekend te maken onder de volken.

Hij heeft ons uitgekozen, laten wij Hem daarom van onze kant opnieuw onze toewijding geven.

‘Ja Heere, wij gehoorzamen. Wij luisteren. Wij volgen U.’

+In de naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest. Amen.